

केवल कार्यालयीन उपयोगकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

उस्मानाबाद जिल्हा

१९८६-८७

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई

(अ)
जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन - १९८६-८७

दृष्टीक्षेपातत जिल्हा

अनुक्रमांक	याब	परिमाण	जिल्हा	उस्मानाबाद	बिहार	राज्य
१	२	३	४	५	६	७

(क) प्राकृतिक रचना

अ) भौगोलिक स्थान

१) उत्तर अक्षांश	अंश	१७.३५ ते १८.४०	१६.४ ते २२.१
२) पूर्व रेखांश	अंश	७५.१६ ते ७६.४०	७२.६ ते ८०.९

ब) हवामान (१९८६)

तपमान

१) किमान	सेल्सियस	उ.ना.	उ.ना.
२) कमाल	सेल्सियस	उ.ना.	उ.ना.
३) पर्जन्य (सरासरी)	कि.मी.	४५४.८	उ.ना.

क) प्रशासकीय विभाग (१ एप्रिल १९८७ रोजी)

१) तालुके	संख्या	६	३०३
२) पंचायत समित्या	संख्या	६	२९८
३) टंचाईग्रस्त तालुके	संख्या	६	१३०
४) एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या	६	२९८
५) शहरे	संख्या	८	३०४
६) गावे (सकुण)	संख्या	७१२	४१,८३३
१) निर्जन	संख्या	८	२,४७९
२) वस्ती असलेली	संख्या	७०४	३९,३५४
७) क्षेत्रफळ	चौ. कि.मी.	७५१२.४	३,०७,६९०

(दोन) प्रशासकीय संस्था (३१-३-८७)

१) पंचायत समित्या	संख्या	६	२९८
२) महानगर पालिका	संख्या	-	११
३) नगर परिषदा	संख्या	८	२१६
४) कटक मंडळे	संख्या	-	७
५) ग्राम पंचायती	संख्या	५३०	२४,७०७
६) पोलीस स्थानके (१-१३-८६)	संख्या	१४	७८४
७) पोलीस आऊट पोस्ट (१-१३-८६)	संख्या	१३	१,१९१

(आ)

१ - - - - ३ - - - - ३ - - - - ४ - - - - ५ - - - -
(तीन) लोकांख्या (१९९८१)

१) ग्रामीण लोकांख्या	आकडे हजारात	२,००	४०७२१
२) नागरी लोकांख्या	आकडे हजारात	१,३०	२१९२३
३) एकूण लोकांख्या	आकडे हजारात	१०,३०	६२७८४
४) अनुसूचित जातीची लोकांख्या	आकडे हजारात	१,४५	४४८०
५) अनुसूचित जातीच्या लोकांखेची टक्केवारी	टक्केवारी	१४.०७	७.१४
६) अनुसूचित जमातीची लोकांख्या	आकडे हजारात	१९	५७७२
७) अनुसूचित जमातीच्या लोकांखेची टक्केवारी	आकडे हजारात टक्केवारी	१.८८	९.१९
८) पुरुष	आकडे हजारात	५,२६	३२४१५
९) स्त्रिया	आकडे हजारात	५,०४	३०३६९
१०) स्त्री-पुरुष प्रमाण	१००० पुरुषांमध्ये स्त्रियांचे प्रमाण	९५८	९३७
११) घनता	दर चौ. कि. मी.	१३७	२०४
१२) साक्षरतेचे प्रमाण			

१) एकूण	टक्केवारी	३६.०३	४७.१८
२) पुरुष	टक्केवारी	४९.१८	५८.७९
३) स्त्रिया	टक्केवारी	२२.३२	३४.७९
४) राज्यामध्ये जिल्हाचा क्रमांक	क्रमांक	२२	-

(चार) कृषि

१) भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	७,३५	३०७५८
		(१९८१-८२)	(८५-८६)
२) जंगल व्याप्त क्षेत्र व त्यांची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	हजार हेक्टर/टक्केवारी	१५०.१४	५३५०/१७.३९
		(१९८१-८२)	(८५-८६)
३) शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन			
अ) बिगर शेती वापराखालील जमीन	हजार हेक्टर	१४	१०७९
		(१९८१-८२)	(८५-८६)
ब) पडीक आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	८	१७१६
		(१९८१-८२)	(८५-८६)
क) एकूण	हजार हेक्टर	२१	२७९५
		(१९८१-८२)	(८५-८६)

४) पडीत जमिन व्यतिरिक्त लागवड

न केलेली इतर जमीन			
१) कायम गुरघरण आणि इतर	हजार हेक्टर	१८	१५४७
		(१९८१-८२)	(८५-८६)
२) झाडे झुडपाखालील जमीन	हेक्टर हेक्टर	१	१७९
		(१९८१-८२)	(८५-८६)
३) लागवडी योग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	३५	१०२३
		(१९८१-८२)	(८५-८६)

५ - - - - - ५ - - - - - ५ - - - - - ५ - - - - - ५ - - - - -

(इ)

: ३ :

१	२	३	४	५
५)	<u>पडीत जमीन</u>			
	१) चालू पड	हजार हेक्टर	४१	८४२
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
	२) इतर पड	हजार हेक्टर	४७	९९१
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
६)	<u>पिकाखालील क्षेत्र</u>			
	१) पिकाखालील निष्कळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	५७२	१८०३१
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
२)	२) दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	३०	३२३०
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
	३) रकून पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	६०२	२०२६१
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
७)	<u>ओगलित क्षेत्र १९८५-८६</u>			
	१) निष्कळ ओगलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	७१	१८८१
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
	२) रकून ओगलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	८५	२४६२
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
८)	महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र (अन्नधान्ये) (१९८६-८७)	हजार हेक्टर	४८७	१३६६२
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
९)	<u>वीहत धारण जमिनी (१९८०-८१) (अंतीम)</u>			
	१) २ हेक्टरपेक्षा कमी	संख्या (००)	४४१	३४६६८
	२) २ ते १० हेक्टर	संख्या (००)	८१६	३०७७५
	३) १० हेक्टर पेक्षा जास्त	संख्या (००)	१४६	३१८२
१०)	जमीन महसूल वसुली (१९८६-८७) लाज सपये		उ.ना.	२९६८
११)	जिल्हा परिषदेचा उपकर (") हजार सपये		७१११	उ.ना.
	(पाच) <u>पशुसंवर्धन (पशुधन गणना १९८२)</u>			
	१) पशुधन	संख्या हजारात	७२२	३०९१९
	२) गाथी व बैल	संख्या हजारात	३५८	१६१६१
	३) म्हशी व रेडे	संख्या हजारात	११०	३९७२
	४) मेंढ्या	संख्या हजारात	४२	२६७१
	५) शेळ्या	संख्या हजारात	१८०	७७०५
	६) कोंबड्या व बंदके	संख्या हजारात	१७७	१९८४४
	(सहा) <u>सहकार (१९८६-८७)</u>			
	१) सहकारी संस्था	संख्या	१४२८	८३,४६०
	२) प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्था	संख्या	४४९	१८,३७७

(ई)

१	२	३	४	५
३)	प्राथमिक कृषि सहकारी प्रतसंस्थांची संख्या हजाराला	१५२		६५१८
	सभासद संख्या			
४)	दुग्धशाळा संस्था	संख्या	३६९	१२,७०३
५)	प्राथमिक कृषि पत संस्थांनी दिलेले रकमेची कोटीची	१४		४८०

(सात) जलसिंचन

१) पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्या खालील लाभक्षेत्र

१) मोठे प्रकल्प:	संख्या	१	१६
लाभक्षेत्र	हजार हे.	(३०-६-८७)	(३०-६-८५)
		१	उ.ना.
		(३०-६-८७)	(४०-६-८५)
२) मध्यम प्रकल्प	संख्या	(११-८७)	(३०-६-८५)
लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	३०	उ.ना.
		(३०-६-८७)	(३०-६-८५)
३) लहान प्रकल्प (पुढीलप्रमाणे)	संख्या	१०३	१३०३
लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	(३०-६-८७)	(३०-६-८५)
		१६	उ.ना.
		(३०-६-८७)	(३०-६-८५)
४) सिंचन विहीरीखाली भिजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	५३	१०६३
		(१९८१-८२)	(३०-६-८५)

(आठ) उद्योग (१ डिसेंबर १९८६-रोजी)

१)	नौदणीकृत कारखाने	संख्या	३३	२३८८९
२)	नौदणीकृत चालू कारखाने (उत्पादन चालू आलेले)	संख्या	३५	१९९६६
३)	साखर कारखान्यांची संख्या	संख्या	२	१११
	(चालू आलेले वाजणी धसन)	(८६-८७)		(८५-८६)
४)	साखर कारखान्यातील साखरेचे उत्पादन	मेट्रिक टन	३१९८४	२३८८
५)	सर्व गुंत गिरण्यांची संख्या	संख्या	१	१३३

(नऊ) वीज

१)	वीज पुरवठा केलेली शहरे व खेडी	संख्या	७०६	३७६३६
	(३१-३-८७)			
२)	विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	६९८	उ.ना.
		(८६-८७)		(८५-८६)
३)	वीज पुरवठा केलेले पंप रीच	संख्या	३५२१	११२४७६५
४)	गोबर गैस संयंत्रे	(")	१००७	उ.ना.

(उ)

(३६) • ३ • ४ • ५

(दहा) सार्वजनिक आरोग्य (१९८६)

१) रुग्णालये	संख्या	३	७७८
२) दवाखाने	संख्या	१०	१७९७
३) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	३६	१५३९
४) प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	-	८१
५) सकारित्मक बालविकास योजनागट	संख्या	१	उ.ना.
६) अंगणवाडीत उपस्थित राहणारी मुले	संख्या	५५५८	उ.ना.

(आकरा) शिक्षण (३१-३-८७)

१) एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	८१४	५४,८६६
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
२) सरकारी शाळा	संख्या	१७६	१६,७४६
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
३) प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी संख्या हजारात		१४५	९५५९
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
४) प्राथमिक शाळेतील शिक्षक संख्या हजारात		४	२५०
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
५) प्रत्येक शिक्षणामागे विद्यार्थी संख्या		३९	३८
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)

(बारा) दुय्यम शिक्षण

१) दुय्यम शाळा	संख्या	१५६	८,४१७
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
२) शाळेतील एकूण विद्यार्थी संख्या हजारात		७८	४,८७३
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
३) शाळेतील शिक्षक संख्या हजारात		३	१५५
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
४) प्रत्येक शिक्षणामागे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी संख्या		३०	३१
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)

(तेरा) उच्च शिक्षण

१) संस्था	संख्या	७	९८०
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
२) एकूण विद्यार्थी संख्या हजारात		७	९००
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)

(चौदा) प्रौढ शिक्षण (१९८६-८७)

अ) प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	५१२	१८,७३९
ब) प्रौढांची उपस्थिती	संख्या हजारात	१३	उ.ना.

(ज)

६)

१	२	३	४	५
ब)	तांत्रिक शिक्षण			
	१) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था			
	१) शासकीय व शासन तह्याख्यत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये मंजूर झालेल्या जागा.	संख्या २	(८६-८७)	१७९ (८५-८६)
	२) इतर (खाजगी)	संख्या २	(८६-८७)	उ.ना. (८५-८६)
	२) शासकीय व शासन तह्याख्यत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये मंजूर झालेल्या जागा.	३४८	संख्या (८६-८७)	४१७३६ (८५-८६)
	३) तांत्रिक व व्यवसायिक शिक्षण संस्था.			
	१) शासकीय व शासन तह्याख्यत	संख्या ४		उ.ना.
	२) इतर (खाजगी)	संख्या २		५७५
	४) शासकीय, तांत्रिक व्यवसायिक शिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता.	संख्या ४६०	(सुधारीत)	५३१२५
	५) जायज्यांच्या संख्या.	संख्या उ.ना.		उ.ना.
(पंधरा)	परिवहन आणि दळणवळण (३१-३-८७)			
	१) रूड्ज रेल्वे मार्गाची लांबी.	कि.मी. ३०		५४४०
	२) रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या ५७५		उ.ना.
	३) रूड्ज रस्त्यांची लांबी (पृष्ठांकित)	कि.मी. ३६६३		११६००६
	(नगरपालिका व्यतिरिक्त)			
	४) राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी.	कि.मी. ७९		२९४०
	५) राज्य महामार्ग	कि.मी. ६३२		१९५३९
	६) महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	१०७२		२६८३८
	७) इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि.मी. ७९८		२९५६७
	८) ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	कि.मी. १०८१		८४२२४
(सोळा)	पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा			
	कठीण गावांची संख्या	४४९	(१९८०)	६०१३
	१) खेड्यांना केलेला पुरवठा			उ.ना.
	अ) नळाचा पाणी पुरवठा	संख्या १०२		उ.ना.
	ब) कुम नलिका	संख्या ४१४		उ.ना.
	क) विहीर	संख्या ९		उ.ना.
	२) टुव्हर्स विवा पैलगाडीने पाणी पुरवठा केला जाणारी गावे.	संख्या ५५		उ.ना.
	३) योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे	संख्या -		उ.ना.
(सतरा)	घर बांधणी (१९८६-८७)			
	भूमीहीन कामगारांसाठी बांधलेल्या झोपड्या	१०२१		उ.ना.

(८७)

